

lov, og saa det lille Privilegium, som ligger i Konkurslovens § 33. Det bliver i Virkeligheden meget mindre, end hvad der var allerede paa Christian den Vs Lovs Tid. I den lille Bog, der indeholder Christian den Vs Lov, og som i Sidetal kun omfatter en lille Brøkdal af Forhandlingerne ved Finanslovens første Behandling, fandtes i 1683 saa at sige alle de Lovbestemmelser, der galdt i Danmark, og den havde dog Rum og Plads til mere angaaende Tyendet end de nævnte Bestemmelser i 5—1—1 og 5—1—2, idet den havde et særligt Kapitel, der hedder: „Om Forholdet mellem Husbond og Tyende“, nemlig 3—19. Selvfølgelig ere Bestemmelserne i dette Kapitel — som nu er ophævet — ganske forældede og passe ikke til vor Tid, men det viser, at man allerede i 1683 mente, at der burde være særlige Bestemmelser til Regulering af dette Forhold, og det skønt man samlede alle for Danmark gældende Lovbestemmelser i denne lille Bog.

Jeg tror derfor, at det vilde være et stort Tilbageskridt at gaa helt bort fra en Lovgivning paa dette Omraade. Og hvad vilde det føre til? Det er egentlig dette, man først bør gøre sig klart. Det vilde ikke føre til, at man ikke fik Retsregler. Det vilde heller ikke føre til, at man ikke faar Retstvistigheder. Uenigheder mellem Husbond og Tyende ville opstaa, hvad enten man har en Lov eller ikke. Domstolene ville have at afgøre de Tvistigheder, der opstaa, hvad enten der er en Lov eller ikke. Men naar der ikke er nogen Lov, have Domstolene i dette som i andre Retsforhold, hvor der ikke findes positiv Lovgivning at ty til, hvad man kalder de subsidiære Retskilder. Det vil sige, de have at gaa til Retssædvaner, o: de Tilstande, som faktisk have udviklet sig i det paagældende Livsforhold, og de have at gaa til Retspraksis, o: de Domstolsafgørelser, der ere faldne paa det paagældende Omraade. Men dette vil igen sige, at Domstolene paa mange Punkter i Virkeligheden ville være nødsagede til at fastslaa som gældende Regel det, som Rigsdagen ikke kan blive enig om at vedtage.

Jeg vil som Eksempel tage en af de Bestemmelser, der ere blevne omtalte og kritiserede mest, blandt andet af det ærede Medlem fra Køge (Mads Larsen) og det ærede Medlem for Københavns 2den Valgkreds (Ivar Berendsen), nemlig Bestemmelserne i §§ 35 og 38 i det foreliggende Forslag. Jeg vil paastaa, at hvad enten vi have disse Regler, eller vi ikke have dem, gælde de allige-

vel i her Danmark. I § 35 bestemmes følgende: „Tyendet kan ophæve Tjenesteforholdet uden Opsigelse, naar det kan bevise, at Husbonden, uden at det selv er Skyld deri, ved utilbørligt Forhold fra sin Side har gjort sig skyldig i grov Tilsidesættelse af sine Pligter som saadan“. Og i § 38 staar der: „Husbonden kan uden Opsigelse ophæve Tjenesteforholdet, naar han kan bevise, at Tyendet groft tilsidesætter sine Pligter eller i øvrigt udviser et særlig slet Forhold i Tjenesten, saasom naar det“, o. s. v. Det er altsaa Hovedregelen, der gives her, og saa gives der Eksempler paa de Pligtbrud, som kunne finde Sted. Men, siger jeg, denne Hovedregel vil gælde, selv om vi ikke have de to Paragraffer. Thi gøre vi Forholdet til et frit Kontraktforhold, følger det af selve Kontraktforholdets Natur, at et Brud fra en af Parterne paa Kontraktens Bestemmelser medfører Ret for den anden til at hæve Kontrakten. Man vil vist endnu aldrig have set en Kontrakt afsluttet, i hvilken der fandtes den Bestemmelse, at selv om den ene Part groft tilsidesætter sine Forpligtelser, skal den anden dog ikke have Ret til at hæve Kontrakten. En saadan Bestemmelse er endnu aldrig sat ind i nogen Kontrakt, simpelt hen fordi det blev en Modsigelse. Det er en Modsigelse, at to Parter paatage sig en Forpligtelse og samtidig give en af Parterne Lov til at bryde denne Forpligtelse, uden at det medfører en Ret for Modparten til at hæve Kontrakten. Med andre Ord, selv om der ingen Lovbestemmelser er om Forholdet mellem Husbond og Tyende, og selv om der ikke er afsluttet nogen egentlig skriftlig Kontrakt, er det klart, at naar Tyendet groft tilsidesætter sine Forpligtelser, maa Husbonden kunne bortvise det, og det er ligeledes givet, at Tyendet maa kunne gaa, naar Husbonden groft tilsidesætter sine Forpligtelser. Det eneste særlige, der er ved §§ 35 og 38, er, at de nævne nogle Eksempler paa, hvad der i dette Forhold maa betragtes som groft Brud. Det er noget, man ogsaa bestræber sig for, naar man skriver Kontrakter. Ved Interessentskabskontrakter og lignende gør man, hvad man kan, for at tænke sig de Tilfælde, hvor den ene Kontrahent kan gøre sig skyldig i saadan Misligholdelse af Kontrakten, at den anden Kontrahent bliver berettiget til at ophæve Kontraktforholdet. Det har Interesse for begge Parter at faa de forskellige tænkelige Tilfælde fastslaaede i Kontrakten. Det, der finder Sted i §§ 35 og 38, er kun, at der nævnes visse